

Elliot Liebow: Tell Them Who I am – The Lives of Homeless Women
(Mondd meg nekik, ki vagyok – hajléktalan nők élete)

Elliot Liebow az USA-ban a Nemzeti Mentálhigiénés Intézet Munka- és Mentálhigiénés Kutatási Központjának vezetője, és a washingtoni Catholic University of America professzora volt. A '90-es évek elején írt könyve több társadalmi gondolkodóra volt nagy hatással, és Liebow ez által elnyerte a Társadalmi Problémákat Kutatók Társaságának C. Wright Mills díját.

A könyv a résztvevői megfigyelés módszerével készült: amikor a szerző megtudta, hogy halálos beteg, és csak néhány éve van hátra, visszavonult korábbi tudományos munkáitól, és önkéntesként egy női éjjeli menedékhelyen kezdett tevékenykedni. Az esti beengedés után a konyhában, étkezőben üldögélve fokozatosan megismerte a szálló lakóit, élettörténetüket, mindennapjaikat.

Írása (ahogy maga a szociális munka hivatása sem) nem értékmentes: a hajléktalan nők mellé áll, friss szemként meglátja és aláhúzza az ellátórendszer hibáit, korlátait, torzulásait. Egy percig sem állítja, hogy a hajléktalan nők tökéletesek lennének, de elfogadóan viszonyul hozzájuk, s elítéli a segítségre érdemesek és érdemtelenek megkülönböztetését. A könyvből megismert nőkről bensőséges és objektív képet fest: bemutatja napi szokásaikat, elfoglaltságaikat, azt az idegőrlő várakozást, amikor a menhely (és hétvégén vagy ünnepnap) minden más intézmény zárva tart, de az embernek nincs még annyi pénze sem, hogy egy gyorsétterembe beüljön kávézni... A történetek mégsem csak a nyomorról, kiszolgáltatottságról és reménytelenségről szólnak: felcsillan bennük a humor, barátságok szövődnek, emberi kapcsolatok fejlődnek, s nem utolsósorban a bemutatja a nők erősségeit, optimizmusát, küzdeni akarását is.

Minden gyakorló (és elméleti) szociális munkásnak melegen ajánlott ez az olvasmány: kutatóknak a kutatási módszertan miatt is, szociális munkásoknak pedig egy másik ország rendszerének a megismerésén túl azért is, mert segíthet a saját gyakorlatunkon, eseteinken való újbóli elgondolkodásban, átértékelésben.

